

SLOVESÁ – Verbá

Slovesá pomenúvajú:

Plnovýznamové slovesá: Činnostné – pomenúvajú činnosť, vyjadrujú, čo robí osoba, zviera alebo vec (*kreslí*)
Stavové – pomen. stav, vyjadrujú, čo sa s osobou, zvieratom, vecou deje (*blednúť*)

Neplnovýznamové slovesá: Fázové – vyjadrujú fázu dejia (*začal, prestal, skončil, neprestal*)
Modálne – vyjadrujú možnosť: môcť
vyjadrujú nevyhnutnosť: musieť
vyjadrujú vôle: chcieť

Sponové – prisudzujú podmetu istý príznak, sú súčasťou slovesno-menného prísudku.
Rastó sa stal žiakom 2.ročníka; je chladno...

Limitné – vyjadruje, že dej je tesne pred uskutočnením. *Išlo ma poraziť. Malo jej srdce rozhodiť.*

Slovesný rod: Činný rod – Majú tie tvary slovies, ktorých činnosť vykonáva podmet vety. *Žiak sa učí.*
Trpný rod – činnosť nevykonáva podmet vety. *Dom sa stavia* (zvratný). *Žiak je skúšaný* (opisný).

Z pravopisu slovies

Zápor slovesa byť v 3.osobe singuláru v prítomnom čase

Nesprávne: *on není, on nieje* ----- Správne:

Zhoda podmetu (vy) s prísudkom (ste videli) pri vykaní

Zámeno sa musí zhodovať so slovesom.

Nesprávne: *Vy ste to videla, pani Nováková?* ----- Správne:

Písanie i/y v slovesných tvaroch

V rozkazovacom spôsobe: *ukryť, umyť, potriť, určiť*

Na konci slovesa v pluráli v minulom čase: *robit', pieciť, variť*

Štylistické využitie slovies

Prechodník – pomocou prípony –úc, -uc, -ák, -ac...

Menné a slovesné vyjadrovanie:

Menné: *Otec je stolárom.* Slovesné:

Jej tvár bola červená.

Otec je nefajčiar.

Tykanie, vykanie, onikanie:

Tykanie: používa 2.os.sg.

Onikanie: na znak úcty sa používa 3.os.pl.

Vykanie: používa sa 2.os.pl.

Osoba – autorský plurál a slávnostný plurál – spomínali sme pri zámenách.

Slovesný čas – historický prezent

-Spojenie minulého a prítomného času v kontexte.

Slovesný vid pri slovese *sústredit' sa*.

Nesprávne: *budem sa sústredit'* Správne:

Neurčité slovesné tvary:

Neurčitok sa využíva v:

Poveloch

Ako štylisticky príznakový variant rozkazovacieho spôsobu

V titulkoch, napr. publicistických

Pri expresívnom vyjadrovaní

Cvičenia:

Vyberte správny tvar:

Ani jeden nejde. / Obaja nejdú.

Všetci nejdú. / Žiadnen (Nikto, Nik) nejde.

Ani on nejde. / Aj on nejde.

na každý pád / v každom prípade

natlačiť / namačkať

náväzny / nadväzny

to mi napadlo / to ma napadlo

náhradka / náhražka

úplny / naprostý

nebezpečenstvo / nebezpečie

nadstavec / nástavec

nechápem chémii / nechápem chému

nejde to / nedá sa to

kápsa / taška

kefa / kartáč

kvapalina / kapalina

k tomu treba / na to treba

klameš mi / klameš ma

kláves / klávesa

kýbel / vedro

dojča / kojenec

kníhviazačstvo / knihárstvo

kudrnatý / kučeravý